

התעוררות רבה בציבור בענין תספורות כהלכה

"אין בין גן-עדן לגיהנום אלא כחוט השערה בלבד!"

זהירות מאיסורים חמורים - בידינו הדבר!

עם תספורת מווקצעת ומושלמת. ואינם יודעים, כי על כל שתי שערות שנחתכו באזור זה, עברו שניהם - המספר והמספר - על לאו דאורייתא! רבני מודיעין עילית בדקו את הענין, וגילו שאכן קיים חוסר מודעות משווע בענין בקרב הספרים, ונדגיש שוב: לא מדובר בחומרות והידורים אלא בלאוים דאורייתא!

הסכיתו ושמעו למה שכתב רבנו הסבא קדישא, ה'חפץ חיים' זצ"ל, בקונטרס "תפארת אדם" (פרקים ב-ג):

"ויש שנכשלין בעוון 'בל תקיפו' הזה מפני חסרון ידיעה, שאינן יודעים את חומר האיסור. שאילו היה יודע שהוא לאו גמור מן התורה כמו אכילת חזיר, לא היה מפקיר עצמו לעשות זאת, כי הלא אכילת חזיר מי שהוא בכלל ישראל לא היה מתיר לעצמו בשום פנים בעולם, ועל כן עליו לדעת כי לא נופל איסור בל תקיפו מאכילת חזיר, ואדרבה חמור ממנו!"

לאור כל זאת, נערך כנס לספרים במודיעין עילית, במהלכו הוצגו לפנינו ההלכות בליווי מצגת מרתקת, על ידי הגאון רבי אברהם חיים עדס שליט"א, אשר ידיו רב לו בנושא זה.

רבני העיר, בראשות המרא דאתרא הגאון רבי מאיר קסלר שליט"א, ישבו על המדוכה, והוחלט להקים גוף כשרות - בדומה לגופי הכשרות שישנם על מאכלים - שיפקח על המספרות בעיר, ומונה משגיח מיוחד לנושא,

התעוררות גדולה נרשמה בחודשים האחרונים בכל רחבי הארץ, בנושא כשרות התספורות והפיקוח על המספרות.

לדאבוננו, רבו המכשולות במספרות. חלק גדול מהספרים אינו מודע להלכות המורכבות של איסור הקפת הראש והזקן, וגם אלו שכן מודעים לאיסור - יודעים את ההלכות רק בכללות ואינם יורדים לפרטים, וכך, מבלי משים - כמובן לא במזיד כי אם בשוגג, מחמת חוסר ידע - מכשילים אותם ספרים, יהודים תמימים ואף בני תורה, באיסורים חמורים מדי יום ביומו!

גם בקרב ציבור המסתפרים קיימת הבעיה. חלקם אולי מודעים לאיסורים ולמכשולות באופן כללי, אך ודאי לא לפרטי פרטים ואינם נותנים לב לעובדה שבקלות עלולים להיכשל, כך שלעיתים בקשה מסוימת מצד המסתפר, כאשר הוא עצמו אינו יודע שהדבר כרוך באיסור, תביא את הספרים לבצע את בקשתו, ושניהם יעברו על איסור דאורייתא.

אנשים שהתוודעו לענין, ובדקו את המקום בו רגילים הם להסתפר כבר שנים רבות, גילו לתדהמתם, שבמשך עשרות שנים נכשלו באיסורי תורה, לאוים מדאורייתא!

ונזכיר דוגמא אחת מני רבות: לפעמים חותך הספר את השערות סביב האוזן באמצעות מכונה עם מספר אפס, כדי שהלקוח יצא ממספרתו

**"בל תקיף" זה לא חומרא - לא סגולה - לא מנהג - ולא סייג
אלא איסור דאורייתא**

מתוך דברי מרנן ורבנן שליט"א

מרן שר התורה
הגר"ח קניבסקי שליט"א

"והובה על כל ספר העוסק במלאכת הספרות, ללמוד ולדיע ההלכות לכל פרטיהם, ולקבל הסמכה מהרבנים, שיודע ובקי ונוהג כראוי, ובלא זה, אסור להסתפר אצלו".

מרן הגאון רבי **משה שטרנבוך שליט"א**
ראב"ד העדה החרדית ירושלים

"ואשר יש בזה משום ביטול ועקירת מצות איסור הקפת הראש, ויכולים לבא בנקל לידי מכשול באיסורי דאורייתא".

הגאון רבי **שלמה זלמן אולמן שליט"א**
אב"ד מודיעין עילית
ודיין בית דינו של הגר"ש וואזנר זצוק"ל

"ישנם עוד הרבה פרטי דינים שא"א לפרטם כאן, והספר והמסתפר צריכים ללמוד ולדיע ההלכות אלו".

הגאון רבי **צבי ברוורמן שליט"א**
ראב"ד דביתר עילית

"...שיזכו הספרים בעזרת ה' לפרנסה בהיתר ולא באיסור, הכסף ילך רק לדברים טובים".

הגאון רבי **צבי וובר שליט"א**
רב שכונת נוה יעקב ירושלים

"ואני תקוה שבקרוב יקום ארגון שיפקח על הספרים שיעשו מלאכתם כדין וכדת התורה".

הגאון רבי **יהודה אריה דינר שליט"א**
רב ביהכ"נ דברי שיר בני ברק

"בדיני הקפת הראש יש הרבה פרטים, וכמעט כולם הם דינים מדאורייתא. והמציאות היא שכל שאינו יודע מה לעשות, יכול בסטייה קטנה לעבור באיסור דאורייתא".

הגאון רבי **יצחק זילברשטיין שליט"א**
מרמ"א דאתרא דרמת אלחנן

"באתי בזה... להסיר מכשול המצוי, ולהציל רבים מאיסור דאורייתא דלא תקיפו פאת ראשכם..."

הגאון רבי **חיים יצחק אייזיק לנדא שליט"א**
מרמ"א דאתרא דבני ברק

"ההלכה היא שכשח"ו עברו על איסור הקפת הראש, אז אחד המקיף ואחד הניקף שניהם עוברים על איסור".

הגאון רבי **יצחק קולרצקי שליט"א**
חדב"נ מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

"מה טוב להתחזק בענין זה שמצוי בו חוסר ידיעה, והספרים מחליקים מסביב לפאות מימין ומשמאל במכונה חלקה..."

הגאון רבי **מאיר קסלר שליט"א**
מרמ"א דאתרא דמודיעין עילית

"ויש לחזק את ידי הספרים שקיבלו ע"ע את ההוראות, ולהסתפר אך ורק אצל מי שקיבל ע"ע לספר לפי כללי הכשרות".

הגאון רבי **נתן קופשיץ שליט"א**
מרמ"א דאתרא דבית שמש

"שמאחר והמכשול כל כך קרוב, יש להרבות גדרים חזקים כדי שלא להתקרב אליו".

הגאון רבי **שבח צבי רוזנבלט שליט"א**
מרמ"א דאתרא דבני ברק

"אדם מסתובב ביום שישי וקונה בהכשרים הכי מהודרים ומשלם אפילו יותר יקר. נכנס אח"כ לספר ואסף לעצמו עשרות לאוין רח"ל".

הגאון רבי **אפרים רוטשילד שליט"א**
מרבני מודיעין עילית
ואחראי מחלקת כשרות ד"ק מודיעין עילית

"מזה זמן רב הורגש הצורך להסדיר בהלכה את הפיקוח על המספרות, כדי שהבאים בשעריהן לא יכשלו חלילה באיסורי תורה חמורים".

הגאון רבי **יעקב תופיק אביעזרי שליט"א**
מרמ"א דאתרא דביתר עילית

"כמה גדול ההפסד למי שלא ישמע לדברי ההלכה, וכמה מועט הוא הרווח הדמיוני של פורצי הגדר".

דברי חיזוק כיצד לעמוד מול פורצי גדר, ומול ניסיונות וקשיים בפרנסה, אי נעימות וכדומה.

שבועות מספר לאחר מכן נערכו כנסים גם בירושלים, בשכונת בית ישראל, בו השתתפו מאות אברכים, ושם דיבר הגאון רבי נתן קופשיץ שליט"א, מרא דאתרא דבית שמש. בדבריו הביא את מאמר חז"ל (קהלת רבה ז, כב): "אין בין גן עדן לגיהנם אלא כחוט השערה בלבד", מאמר שמומחש כפשוטו באיסור זה התלוי ב"חוט השערה", והוסיף, שמאחר והמכשול כל כך קרוב, יש להרבות גדרים חזקים כדי שלא להתקרב אליו, וכמו שאמרו חז"ל "סחור סחור אמרינן לנזירא, לכרמא לא תקרב", והוסיף שבשמירה זו עצמה מקיימים את המצוה שלא להיכשל בלאוים רבים אלו, ויש בשמירה זכות גדולה להינצל מאיסור זה ומתוך כך מכל האיסורים.

ככנסים אלו, חולקו בחינם למשתתפים אלפי חוברות צבעוניות שיצאו לאור על ידי הגאון רבי אברהם חיים עדס שליט"א, ובהן פירוט ההלכות הנ"ל עם המחשה בתמונות. בחוברות אלו נפרשת כשמלה ההלכה הברורה בנושא חמור זה.

בימים אלו מתארגנים כנסים נוספים שייערכו בקרוב במקומות הבאים: שכונות רמות ונווה יעקב בירושלים, בית שמש, רכסים ועוד.

הבשורה הגדולה היא, שבקרוב צפויים מספר גופי כשרות ידועים לתת הכשרים על המספרות בכל רחבי הארץ! למותר לציין כי מדובר בפריצת דרך משמעותית שתביא בעז"ה לתיקון הענין!

כמובן, הצלחת הענין תלויה רבות בכח הציבור. אם כל הציבור יעמדו כאיש אחד ויקפידו להסתפר רק אצל מי שעבר הדרכה מטעם הרבנים שליט"א ואושר על ידם כמי שבקי בהלכות ושאפשר להסתפר אצלו - תופעת המכשולות במספרות תמוגר לגמרי, ויימנעו מכשולות רבים ממי שאינו יודע וממי שאינו רוצה לדעת...

◆ ולמזהיר ולנוהר - שלומים תן כמי נהר! ◆

שיעבור בין המספרות ויפקח על פעילותן, האם אכן היא נעשית על פי כללי ההלכה שנקבעו על ידי הרבנים שליט"א.

זמן קצר אחרי כן הגיעה הבשורה גם לעיר בני ברק. רבני העיר, הגאון רבי חיים יצחק אייזיק לנדא שליט"א והגאון רבי שבח צבי רוזנבלט שליט"א, החליטו ליישם את הדברים גם בעירם. נערך כנס, אליו נקבצו ובאו רבים מבין הספרים, שרצו לשמוע דבר ה' מפיהם של רבני העיר שליט"א.

בדבריו בכנס, עמד הגר"ח לנדא שליט"א על חשיבות הענין, שכשאדם נזהר לא להקיף פאת הראש - קיים בכך שתי מצוות, כי כל פאה זו מצוה בפני עצמה, ובנוסף, בזמן ישנם חמשה מקומות שעוברים בהם על איסור "לא תשחית פאת זקנך", וכל מקום הוא איסור בפני עצמו! והוסיף ואמר, כי ישנם עוד כמה וכמה לאוים, שכשהודי נזהר בהקפת הראש הוא ניצול מהם.

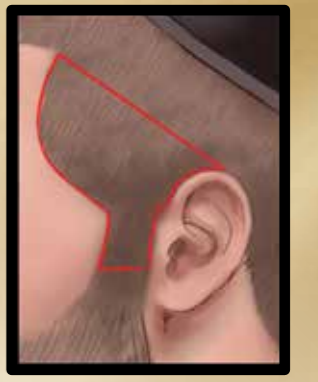
והנה - כך אמר - ישנם ספרים הטוענים: 'מה אני אשם, הוא ביקש ממני שכך אספר אותו, ממילא הוא אשם, העבירה עליו!...' אבל זה לא כך! ההלכה אומרת שכשח"ו עברו על איסור הקפת הראש - אחד המקיף ואחד הניקף, שניהם עוברים על האיסור!

גם הגר"צ רוזנבלט שליט"א האריך לתאר את חומרת הענין, ואמר כי יכול אדם להסתובב ביום שישי ולקנות מאכלים, עופות ודגים, בהכשרים המהודרים ביותר, ואף לשלם על כך מחיר יקר יותר, ואחר כך להיכנס לספר, ובמשך רבע שעה לאסוף לעצמו עשרות לאוים רח"ל!...

ההתעוררות הגדולה הובילה לכך שגם בעיר ביתר נערכו מספר כנסים - הן לספרים והן לכלל הציבור, בהשתתפות רבני העיר, המרא דאתרא רבי יעקב תופיק אביעזרי שליט"א, הגאון רבי צבי ברוורמן שליט"א, הגאון רבי יצחק מועלם שליט"א, דיין ומו"צ בעיר, ועוד רבנים ודיינים בני העיר.

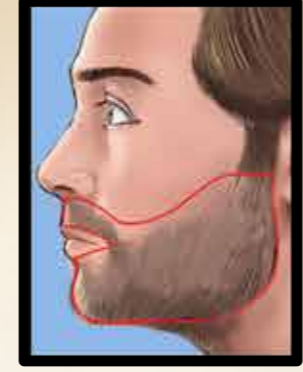
דבר הכינוס פורסם יום קודם לכן בין הספרים, כשמעל עשרים ספרים מבני העיר הבטיחו את השתתפותם. ואכן בשעות הערב, היתה התרגשות רבה לראות איך אחר יום עבודה מתיש, טורחים ספרים רבים ובאים לשמוע את דבר ה' זו הלכה, לברר היטב את המותר והאסור, ולשמוע

פאת הראש

המקום המסומן הוא מקום פאות הראש שאסור להוריד שם שיער. מכיון שקשה לקבוע אורך מדוייק לזה, דעת מרן הסטייפלר זצ"ל שכדי לצאת מכל חשש נכון להשאיר באורך 5 מ"מ.

פאת הזקן

המקום המסומן הוא מקום פאות הזקן שאסור להוריד שם את השיער בתער, אבל מותר לגלח שם במספריים.

פאת הראש

שיער מעל האוזן

פאת הזקן

פאתים רחבים ברמת צפיפות רבה לכיוון העין, דינם כפאת הראש לאיסור.

כדי לצאת מכל חשש נכון שלא לקצר שם במספריים או במכונה כשאינו משאיר 5 מ"מ.

אסור להוריד שער פאת הראש בתער, וכן במספרים כעין תער.

כדי לצאת מכל חשש נכון שלא להוריד שיער מעל האוזן במספריים כשאינו משאיר 5 מ"מ.

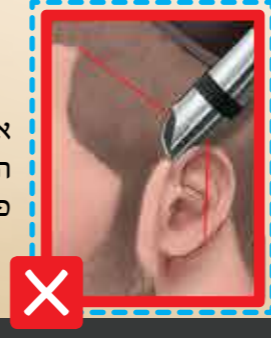

אין להוריד שיער מעל האוזן בתער, וכן במספרים כעין תער.

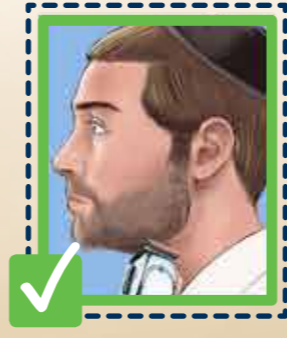
מותר לקצר שיער מעל האוזן במכונה עם פלסטיק שמשאיר אורך 5 מ"מ.

אין להוריד שיער מעל האוזן במכונה ללא פלסטיק

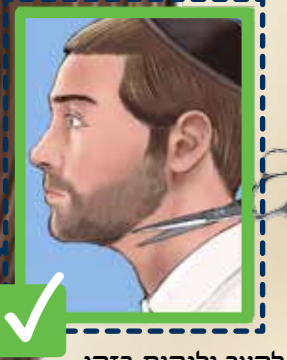
במפונת תספורת שהחלק העליון גבוה מעל התחתון ב 2 מ"מ, מותר לקצר בזקן ובגרונ בכל צורה.

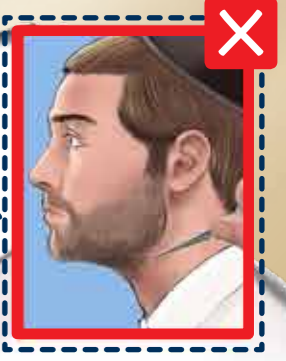
אסור לקצר ולנקות בזקן במכונת תספורת שהסכינים מסתיימים בשווה כשהחלק הנע מונח על הבשר.

מותר לקצר ולנקות בזקן ובגרונ במכונת תספורת שהסכינים מסתיימים בשווה, כשהחלק הנח מונח על הבשר.

מותר לקצר ולנקות בזקן ובגרונ במספריים.

אסור לקצר ולנקות בזקן ובגרונ בתער.

דוגמאות להאסור והמותר בתספורת פאת הראש והזקן

שאלות ותשובות בענין איסור הקפת הראש והזקן וקיצורי הלכות

א. האם יש איסור לגלח את שער הראש?

תשובה: מותר לגלח את כל שער הראש ואפילו בתער, מלבד את פאת הראש והזקן האסורים באיסור תורה.

ב. מה האיסור בפאת הראש?

תשובה: לגבי פאת הראש נאמר בתורה "לא תקיפו", כלומר שאסור לגלח את שער הראש מצד לצד, אלא חייבים להשאיר פאות בשני צידי הראש. האיסור הוא להסיר את הפאות בתער וגם במספרים כעין תער, דהיינו שאסרו לקצר את הפאות סמוך לבשר וחייבים להשאיר כ- 5 מ"מ לפחות. (במכונות תספורת אין להשתמש בפחות ממספר 3 או 2, תלוי בסוג המכונה).

ג. מהו המקום המדויק של פאת הראש?

תשובה: מקום שער הראש מתחיל מפינת המצח בגובה עד פינת אחורי האוזן שאין בו שערות, ועושים הקו בעיגול כלפי מעלה מפינת המצח עד אחורי האוזן, ונמשך למטה עד אחר העצם שבאמצע רוחב האוזן, ולכתחילה הורה החזון איש כלשון השולחן ערוך שישאיר עד סוף האוזן ממש, ובכל אותו מקום אין לגזוז השערות בפחות מ- 5 מ"מ.

ד. כמה שערות צריך לגזוז בשביל לעבור על האיסור?

תשובה: לדינא נפסק שהגוזז שתי שערות עובר על איסור דאורייתא ולוקה על זה, ואם גזז רק אחד עובר על איסור של חצי שיעור. ואם גזז יותר משתי שערות, על כל שתי שערות עובר בלאו נפרד.

ה. מה האיסור בהשחתת הזקן?

תשובה: בפאת הזקן נאמר איסור "לא תשחית", ולכן מותר להסיר את שער הזקן על ידי מספרים כעין תער, אבל בתער ממש אסור משום שהוא משחית.

ו. מה מקום האיסור בזקן?

תשובה: מקום שיער הזקן האסור בהשחתה לא נודע בברור כי רבו בו הדעות בראשונים, וע"כ פסק השו"ע שאין להשחית כל שער הזקן, וכולל גם שער השפם ושער הגרון שאנו מחמירים בכלום שלא להעבירם בתער.

הרחבת וביאור ההלכות ומקורם

בדיני הקפת פאות הראש והקפת הזקן יש הרבה פרטים, וכמעט כולם הם דינים מדאורייתא. והמציאות היא שכל שאינו יודע מה לעשות יכול בסטיה קטנה לעבור באיסור דאורייתא, ואולי כמה איסורי דאורייתא, ויתכן אולי אפי' כמה מאות ואלפים איסורים מדאורייתא כמו שנראה בתוך הדברים.

- איסור הקפת הראש**

בתורה נאמר בפרשת קדושים [שמות פרק י"ט פסוק כ"ז] לא תקיפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך. היינו, שיש שני חלקים באיסור הגילוח, יש פאת הראש ויש פאת הזקן, בפאת הראש כתוב לשון הקפה ובפאת הזקן כתוב לשון השחתה. ורש"י עה"ת מפרש לא תקפו פאת ראשכם. זה המשוה צדעיו לאחורי אזנו ולפדחתו, ונמצא הקף ראשו עגול סביב, שעל אחורי אזניו עקרי שערו למעלה מצדעיו הרבה. כלומר שהקפה פי' שמקיף שער ראשו בצורת עיגול, ואת זה התורה אסרה שלא לעגל שער הראש כמו עיגול. ולהמחיש הדבר בציור, הרי זה דומה מרחוק שנראה על ראשו כמין כיפה שמשאיר השערות בצורה עגולה, והוא ממש לאו דלא תקיפו.

- ג' מקומות בראש**

כלל הדברים, יש שלש מקומות שער בראש האדם, א. שער הראש ב. שער הפאות ג. שער הזקן. ודיניהם: ששערות הראש מותר להוריד אפי' על ידי תער שנשאר כל ראשו ריק ממש חוץ מהפאות. ושערות הזקן דומה קצת לראש שמותר להוריד כל השערות ואפי' אם לא נשאר כלום, אבל אסור לעשות את זה בתער רק במספרים כעין תער. ואילו בפאות הראש שהם עומדים בין שער הראש לשער הזקן יש דין מיוחד שצריך להשאיר אותם, כי האיסור הוא כמו שנתבאר שלא לעגל שער הראש, ואם יוריד הפאות הרי הוא עושה בזה את שער הראש עגול, ולכן אסור לגלח פאות הראש אף שלא בתער.

- כמה שערות יגזוז ויעבור באיסור**

מצינו שלש שיטות בראשונים, ברש"י הנזכר מבואר שעובר בלאו כשמיישר כל שורת פאות הראש, ואם אינו נוטל הכל אינו עובר. דעת הרמב"ם [פ"ב מהל' ע"ז ה"ן] שאם השאיר מ' שערות כבר אינו עובר, ופחות מכך עובר. ודעת שאר ראשונים וכן פסק השו"ע לדינא שבכל ב' שערות שנוטל ממקום שער הפאות עובר באיסור, ואם נוטל שערה אחת הרי זה חצי שיעור ויש בו איסור תורה של חצי שיעור.

הגר"א בשו"ע יו"ד סי' קפ"א ס"ק י"ד מביא שהב"י נסתפק בכמות השערות שיגזוז ויעבור בהם, אם הוא כדעת רש"י שעובר רק בגזיזת כל השערות, או שעובר בכל ב' שערות כדעת הראשונים, והעלה דכיון שהוא ספק דאורייתא יש ליוזר שבכל רוחב מקום זה לא תגע בו יד.

נמצא לדינא שהתולש ב' שערות במקום שער הפאות עובר בלאו מן התורה, ואף בשערה אחת כבר עובר באיסור חצי שיעור.

תחילת מקום שיער הפאות מלמעלה

מקום שער הראש ומקום שער הפאות ומקום שער הזקן, מבואר ברש"י עה"ת כאן, אבל יותר מפורש ברש"י מכות ד"כ ע"ב שם נאמר **תנו רבנן פאת ראשו סוף ראשו, ואיזהו סוף ראשו זה המשוה צדעיו לאחורי אזנו** ולפדחתו. ופירש"י, אחורי אזנו אין שיער כלום, וכך במצחו אין שיער כלום, אבל בצדעיו

שבאמצע יש שיער, ואם הוא משוה ונוטל כל השיער שבצדעיו למדת אחורי אזנו ופדחתו זהו מקיף סוף הראש. ולמדנו ברש"י מהיכן מתחיל הפאות שהוא מהפדחת לאחורי אזנו, דהיינו שממקום פינה הגבוהה במצח [בעודו צעיר לימים שלא נשרו שערות בראשן] מותחים קו ישר למקום אחורי אזנו היכן שאין בו שערות במקום הגבוה ביותר, הוא המקום שבו מתחילים פאות הראש שיש לשמרם ולא לגוזום, והגוזום אפילו במספרים עובר באיסור דאורייתא של הקפת פאות הראש.

ומה שאמרנו שמותחים קו ישר מהמצח למקום הגבוה שאחורי אזנו, הנה בא-רחות רבינו החזון איש זיע"א מביא וכן הוא בבית לחם יהודה על גליון השו"ע שאין מחשבים את הקו בצורה ישרה רק בדרך עיגול, דהיינו שמטים מהמצח כלפי מעלה בדרך עיגול עד מקום הגבוה שאחורי אזנו, וכל מה שמתחת אותו קו עגול הוא בכלל פאות הראש שאסור לגזוז ממנו אף במספרים, ובאותו מקום עובר איסור לדינא על כל שער ושער שיגוזו ממקום זה כמו שנתבאר.

סוף מקום שיער הפאות מלמטה

תנן במתני' מכות ד"כ ע"א **על הזקן שתיים מכאן ושתיים מכאן ואחת מלמטה** ופירש"י **חמש פאות יש לו לזקן אחד למטה מן האוזן מקום שלחי התחתון יוצא ומתפרד שם ושם נקרא פאה בחודו של לחי שבולט לחוץ ששם מתחלת הזקן** וכל מה שלמעלה **עדי הצידעא בכלל פאת הראש היא.** וביאור דבריו, שהלחי התחתון זה הלחי שיוצא מתחת הפה, והוא מתפרד בגבהו וניכר בעצם שבולט לחוץ כדברי רש"י, ומקום הפאות מלמעלה שהזכרנו לעיל נמשך עד אותו מקום.

והנה לנו אין מקום זה ניכר ואינו גלוי לעין כי העור מסתיר כל צורת הלחי הפנימית, אבל אפשר לראות באמצע האוזן שיש עצם בולט לכיוון העין, ומ-תחת העצם הזה מתחיל שער הזקן, ואילו ממקום הפאות למעלה עד אחר העצם הזה הוא מקום שער הפאות, שאסור לגזוז בו אפילו שערה אחת ואפילו במספרים כמשנ"ת.

ואף שהזכרנו שהוא אחר מקום העצם באמצע האוזן, הנה בלשון השולחן ערוך שם סעי' ט' נאמר, שיעור הפאה מכנגד שער שעל פדחתו **ועד למטה מן**

האוזן וכו', ולשון למטה מן האוזן משמע קצת בסוף האוזן ממש, ולדברי רש"י זהו רק עד סוף גובה האוזן במקום העצם וכנ"ל. ובאמת בארחות רבינו החזו"א זיע"א מביא משמו שמקום הפאות הוא עד מקום חיבורו של האוזן ללחי והוא סוף האוזן, ולדבריו הוא כמשמעות לשון השולחן ערוך שדין מקום פאות הוא עד סוף האוזן. ופעם שאלתי את פי רבינו הגאון רבי נסים קרליץ שליט"א, ואמר לי שמעיקר הדין הוא כדברי רש"י ששיעור מקום האיסור בפאות הראש הוא עד העצם הבאה באמצע האוזן בסוף גובהה, אבל לכתחילה יש ליוזר עד סוף האוזן ממש שהוא חיבור האוזן ללחי.

- שיעור אורך שיער הפאות**

הנה לשון השולחן ערוך שם סעי' א' **פאות הראש הם שתיים סוף הראש הוא מקום חיבורו ללחי מימין ומשמאל, ושם בסעי' ג' אינו חייב אלא בתער, ויש אוסרים במספרים כעין תער, ויש לחוש לדבריהם.** והש"ך שם סק"ב ביאר דמ-ספרים כעין תער היינו שגוזז במספרים סמוך לבשר, ושיעור סמוך לבשר העלו הפוסקים שהוא בערך חמש מ"מ, וזה במכונות המצויות בידינו לתספו-רת מספר 2 או מספר 3 תלוי בסוגי המכונות. נמצא לנו שהגוזז עם מספרים סמוך לעור בכל אותו מקום שנתבאר שהוא חשוב שיער הפאות, הרי על כל שיער אחד הוא כבר עובר באיסור חצי שיעור, ובכל שתי שערות הוא חייב מלקות וכנזכר.

והדבר נוגע מאד לאלו המגלחים זקנם, ובמקום הפאות הם מיישרים השער [הנקרא פט"ם בלע"ז] כשבתחתית אותו מקום הם מגלחים לגמרי, וכל שיער אחד שיטלו סמוך לעור במקום שער הפאות הרי הם עוברים באיסור הקפת הראש. וכיוצא בדבר יש להזהר לכל מי שמספר שער ראשו ללא מספר או במספר 1 או אפי' מי שגוזז לבסוף במספרים, שיוזר מאד בקציצת השי-ער מאחורי אזנו ופדחתו סמוך לשער הפאות. ואם נבוא חשבון כמה יהא מספר הלאוין לזה שאינו משגיח בדבר ומוריד השערות סמוך לבשר באותו מקום, הלא הוא מגיע לאלפים ורבבות, כי כידוע מבעלי המדע שבראש האדם הממוצע בצעירותו ישנם בין מאה ועשרים למאה חמישים אלף שערות, ומכאן יש לחשב כמה אלפי שערות ישנם בכל אותו מקום שהוא מקום שער הפאות, והעובר בכך הרי הוא חוטא ועובר בלאוין לאלפים ולרבבות ד' ישמרנו.

ויש להזהיר עוד לאותם אנשים המגלחים זקנם, שאף אם הוא מגלח זקנו במכונת תספורת שבוה הוא מחמיר לענין הזקן, אבל אינו מועיל לענין פאות הראש, כי שם צריך להשאירם לכל הפחות באורך חמש מ"מ, ובמכונת תספו-רת ללא מספר לא ישאר כשיעור זה, על כן עליו להזהר מאד מאד בשמירת כל מקום פאות הראש שלא לגלח שם כלל וכלל.

- שיעור רוחב מקום הפאות**

ואם צמח שער הפאות לכיוון הלחי והרחיב הרבה, הנה לשון השולחן ערוך בסעי' ט' שהזכרנו לעיל, **וכל רוחב מקום זה לא תגע בו יד.** והרי מבואר שגם במקום המתרחב אין ליגע. אבל אין הכונה בזה אלא עד מקום שמתעגל הלחי לצד הפנים, ומשעה שמתעגל הבשר לצד הפנים כבר הוא מכלל הלחיים ואינו שער הפאות. ודבר זה נוגע הרבה לאלו המגלחים זקנם, ובמקום שער הפאות הם בודאי משאירים כדין שיהא באורך חמש מ"מ לכה"פ וכנזכר לעיל, ואם באופן שהשער מתרחב למטה בתחתית האוזן הם רוצים ליישר הפאות שיעמ-דו בצורה ישרה הרי דבר זה אסור כל שאינו לצד הפנים, כי כל רוחב צד האוזן לא תגע בו יד, והוא נחשב מקום פאות הראש.

מאת הגאון רבי **יהודה אריה הלוי דינר שליט"א**
רב ביהכ"נ צא"י דברי שיר בני ברק

- אחד המקיף ואחד הניקיף לוקה**

צריך לדעת שהאיסור הוא לא רק על הספר אלא גם על המסתפר, כמבואר בגמ' מכות ד"כ שם שאמרו **תני תנא קמיה דרב חסדא אחד המקיף ואחד הנ-יקף לוקה.** דהיינו שיש לאו על המקיף ולאו על הניקיף, ואם ראובן מספר את שמעון שניהם עוברים באיסור ושניהם לוקים, וכן נפסק בשו"ע שם סעי' ד'.

- גדר איסור השחתת הזקן בתער**

הנה בזה לשון התורה, ולא תשחית את פאת זקנך. ובגמ' מכות דף כ"א תנו רבנן **ופאת זקנם לא יגלחו. יכול אפילו גלחו במספרים יהא חייב ת"ל לא תש-חית, אי לא תשחית יכול אם לקטו במלקט ורהיטני יהא חייב ת"ל לא יגלחו, הא כיצד גילוח שיש בו השחתה הוי אומר זה תער.** וכלומר שלשון לא תשחית מלמד שאין איסור במספרים כי השחתה היא רק כשהוא מורידם לגמרי, ועדין הייתי אומר שאפילו במלקט ורהיטני יהא חייב [היינו כשהוציאם עם מה שאנו קוראים 'פינצטה' בלע"ז], ת"ל לא יגלחו שאין אסור אלא בגילוח שיש בו השחתה והיינו בתער.

ומבואר שהאיסור בגילוח הזקן נאמר רק בתער, ואילו במספרים אינו עובר איסור. וגדר ההבדל בין תער למספרים הוא, שבמספרים בא הסכין כנגד סכין אחר, ובתער בא סכין התער כנגד הבשר והעור. ומכאן נלמד שכל שהסכין בא כנגד הבשר הרי הוא אסור, ואם אינו בא נגד הבשר רק נגד סכין אחר מותר. ולכן הגוזז זקנו במספרים אפילו אם יצמידם לבשר בכל כחו מותר, כי כל שאין הסכין חותך נגד הבשר רק נגד סכין אחר מותר.

- מקום שער הזקן האסור בגילוח**

במשנה במכות שם אמרו, **על הזקן שתיים מכאן ושתיים מכאן ואחת מלמטה.** ואמרו בגמ', **מחוי רב ששת בין פירקי דדיקנא.** ולא נתפרש לנו בגמ' המקום המדויק, אבל בדברי הראשונים נאמרו בזה הרבה שיטות, עד שיש כעשר שי-טות ויותר בפירוט המקומות האסורים בתער, יש שקבעו שהוא מעל הפה ויש שאמרו שהוא מתחת הפה, יש שאמרו מן הצדדים למעלה ויש שאמרו למטה, ונמצא שכמעט כל מקום בשער הזקן יש בו דעות לאיסור.

ולדינא כתב השו"ע בסעי' י"א **פאת הזקן הם חמש ורבו בהם הדעות, לפיכך ירא שמים יצא את כולם ולא יעביר תער על כל זקנו.** וכן נוקטים אנו למעשה שאין להעביר תער על כל שער הזקן בכל מקום שהוא, ואף השפם מעל הפה הרי הוא בכלל זה שאין להעביר בו תער, וכמו שכתב הט"ז סק"ג, ז"ל, **בכלל זה גם השפה העליונה שלדעת רבינו חננאל בטור שני גבולי השפה הם מהפאות.** וכן בשער הגרון מתחת יש להזהר, שאנו מחמירים בכל המקומות שאף הם נכנסו בכלל שער הזקן.

- חומר שיער הפאות משיער הזקן**

ויש לזכור החומר בשער הפאות, שדינם חמור לאסור אף במספרים כעין תער דהיינו כל שאינם משאירות באורך השיער לכה"פ 5 מ"מ, ואצ"ל שאסור בתער, וכן אסור גם בדרך השחתה שלא בגילוח.

ועל כן מי שהולך אצל הספר ואין הספר יודע ההלכות לא ימלט שלא יכשל, כי במספרים שהוא גוזז בכל אזור שיער הפאות, הרי בכל שיער הוא עובר איסור, ובב' שערות הוא כבר לאו למלקות הן למקיף והן לניקיף, ומי הוא הרואה לקבל אחריות בדבר.

המשך מעמוד אחרון:

אומר לי במפורש, לי, לחגי, אל תספר אפס, אז אני יכול להתחכם? הרי ברגע הוא יכול לקחת לי את הידיים ואשאר בלי כלום. וגם אם אני ארויח עכשיו עוד כמה שקלים בתספורת שלך, הרי הכסף הזה הוא לא שלי, כי היה אסור לי לספר ככה, ולא תהיה לי ברכה בו, אז מה אני צריך אותו?
הלקות, שהתרגש מאד מהדברים, נשאר להסתפר אצלי ומאז הוא לא מפסיק להגיע.

והוא לא היחיד. לא אכחיש שהייתי מודאג מאד בתחילה, מה יהיה עם הפרנסה, וכיצד אסתדר? אבל, למרבה הפלא, בעזרת ה' יתברך הכנסותי לא קטנו, והלקוחות, גם אלו שאינם שומרי תורה ומצוות, המשיכו להגיע, הם הבינו וקיבלו את השינוי, ואדרבה הם הרגישו גאים להיות שותפים לשינוי שעברתי ולתת לזה די. נדהמתי, שאנשים שאינם שומרי תורה ומצוות כלל, מתעניינים ומשתפים פעולה, כי הם הבינו שזה חשוב לי וזה עקרוני, ואדרבה, לדעתי, זה יכול לתת להם פתח להתקרב יותר ליהדות ולמצוות, כי כידוע מצוה גוררת מצוה.

מלבד זה, ראיתי כל כך הרבה סייעתא דשמיא בצעדים שעשיתי, וגם באופן כללי

**קול קורא שפורסם
ע"י העדה החרדית**

**עם חגי הספר
לימוד אישי**

אחד הסיפורים האישיים שמעוררים חיזוק גדול בעיקר בקרב קהל הספרים הוא סיפורו של חגי. חגי היה ספר מצליח מאד, בעל שם גדול, בעיר מרכזית בדרום הארץ, ובכוחות עצמו החל להקפיד על תספורת כהלכה, ולא רק שלקוחותיו לא עזבו אותו אלא אדרבה הם ממשיכים להסתפר רק אצלו ואף להביא את חבריהם עמם. סיפור זה מספר במילים פשוטות את המהפכה כולה, כיצד ניתן להוציא יקר מזולל, ולא זו בלבד שהספר שמקפיד שלא לעבור על האיסור חוסך מעצמו איסורים רבים מספור, הוא אף גורם למסתפרים אצלו, אפילו אלו שאינם שומרי תורה ומצוות, וקל וחומר לאלו שאלו שבכלל שומרים ת"מ אלא שבענין זה, מחוסר ידיעה, או מחוסר כוח להתמודד מול פיתויי היצר, נכשלו פעם אחרי פעם באיסורים החמורים של כל תקיפו.

לבקשתנו, הוא חוזר ומספר את התהליך שחווה ואת המסר שיש לו לספרים בכל אתר.

"עוד בעודי בישיבה, גיליתי את כשרוני בתספורת על ידי תספורות לחברים שהייתי מספר אותם מדי פעם, כגמילות חסד ומתוך תחביב. עם הזמן חבר הביא חבר וכבר התחילו להגיע אלי בחורים מכל מיני מקומות להסתפר, והתחלתי גם להרויח מכך. התגובות הנלהבות והדחיפה מהחברים גרמו לי לצאת מן הישיבה ולפתוח מספרה במרכז העיר. די מהר החלו להגיע לקוחות רבים מן הציבור הכללי, ואני התפתיתי לספר אותם כפי האופנה השלטת שמהותה היא היפך מה שהתורה דורשת מאתנו. לאט לאט גדל מעגל לקוחותי ועשרות לקוחות נאמנים היו באים להסתפר רק אצלי, חלקם פעם-פעמים בשבוע, ואני נסחפתי ונעניתי לבקשותיהם וספרתי אותם ככל שאוותר נפשם וליבם כמעט מבלי לשים לב לאיסורים אותם אני עובר וגורם להם לעבור. את המצפון שלי השתקתי בכך שיש בזה שיטות שונות בפוסקים ואני נוהג כהמיקל, ועוד כהנה והנה תירוצים שבמבט לאחור ברור לי שהם תירוצים של היצר הרע בלבד. בעקבות ההצלחה שהאירה לי פנים ושמי שהחל ללכת לפני,

מעגל לקוחותי החל להתרחב ואני נשאבתי לגמרי לתוך העבודה, וגם הכנסותי היו בהתאם. בקיצור, הייתי בצד הנכון של גלגל ההצלחה. עם הזמן נקיפות המצפון שלי כבר שכחו, ההרגל עשה את שלו, והפסקתי לחשוב מה אני עושה, והאם זה נכון או לא? עד שהגיעה לאוזני השמועה על שיעור מיוחד בעניני תספורת, אשתי דחפה אותי ללכת ולשמוע, הרב דיבר בהרחבה על איסורי 'בל תקיפו' ובפרטי ההלכות והרחיב על התוצאות של העברות ועל חומרתם, ועל כך שהעבירה מוטלת על הספר ועל המסתפר, ואם המסתפר אינו יודע (כמו רוב לקוחותי), אזי המסתפר עובר גם על לפני עוור. הלם! כך אני יכול להגדיר את מה שחשתי באותו רגע. זאת אומרת שאני עובר יום יום על מאות איסורים חמורים מדאורייתא, ולא זו בלבד אלא שגם על לפני עוור אני עובר בכל פעולה ופעולה!

הזדעזתי. בקושי יכולתי לחזור הביתה. ההחלטה היתה מיידית ולא היה לי בה ספק ולו לרגע אחד, **אני מפסיק לספר שלא על פי ההלכה!!!** זה לא היה קל, הלקוחות לא הבינו מה קורה, אבל הסברתי להם בסבלנות וברגישות שיש בעיה הלכתית בצורה הייתי מספר אותם עד היום, ואני אראה להם שאפשר להגיע כמעט לאותה תוצאה בצורה כשרה. לדוגמא, לקוח שהיה מסתפר אפס באזור הפאות [לצערנו זו תספורת מאד מקובלת בעיקר בקרב הדור החילוני הצעיר] העליתי אותו לאזור 1.5-1 ועל ידי טריקים שונים שה' חנן אותי זה נתן תחושה של תספורת כמו שהלקוח הצעיר היה רגיל רק בצורה כשרה. אט אט החלו הלקוחות לקבל את השינוי.

היה לקוח חדש שנכנס למספרה, ואמר לי שהוא רוצה תספורת אפס. אמרתי לו: 'אפס אני לא עושה. אם יוכל לעשות לך תספורת יפה ומוצלחת - אבל לא אפס. אם אתה מתעקש אתה יכול ללכת לספרים אחרים'. הלקוח נדהם איך אני מוותר בקלות כזאת על קליינט, ומה זה העקרון הזה שאני לא עושה אפס. השבתי לו תשובה פשוטה: 'אני עושה חשבון, מי נתן לי את הידיים שבהם אני מספר, מי נתן לי את השכל ואת הכשרון לעשות תספורות בצורה מוצלחת - הרי הכל מה' יתברך, ואם הוא

BETH DIN TZEDEK
OF THE ORTHODOX
JEWISH COMMUNITY
26 \A STRAUSS ST.
JERUSALEM
FAX 02-6221317 פאקס TEL 02-6236550 טל

בית דין צדק
לכל מקהלות האשכנזים
שע"י "העדה החרדית"
פע"ה"ק ירושלים תובב"א
רח' שטראוס N/26
ת.ד. 5006, P.O.B

**קול קורא והתעוררות
באיסור הקפת הראש**

בתקופה האחרונה התעוררו רבים על חומרי האיסור שיש בהקפת הראש והשארת פאות הראש והזקן כדת ומהלכה, כאשר לאחרונה יש מזלזלים במצוה זו, ואשר יש בזה משום ביטול ועקירת מצות איסור הקפת הראש, ויכולים לכא נבקל לידי מכשול באיסורי דאורייתא.

וכבר טבח הבדח הגדול בעל חפץ חיים זצוק"ל בביתו (היה זה בשנת ה'תק"ל) להזכיר ענין אחד מה שאיזה מהמון נמשלך בו בעו"ה והוא מענין איסור הקפת פאת הראש וכמו שאבאר כי ידוע דעל איסור הקפת פאת הראש יש ג"כ לאו בתורה, וכו'. ובעו"ה מצוי שמעבירין את הפאות עד סמוך לבשרן ממש ואין משיירין כלל ויש בזה חשש דאורייתא והיה להם לשייר עכ"פ קצת מן הקצת וביותר מזה יש מהחמורים שבעת שהמספר מספר ראשו הוא מנלה לו השער שאצל אותו והוא מחמת שמוטעין שחושבין שפאת הראש נקרא רק מה שאנו קורין פאה ולא כן הוא כאשר כתבנו והוא לאו גמור דאורייתא לד"ה גם זה הלוא הוא אפילו על הניקה ובג"ל וע"כ אפילו אם המספר הוא אי"י יש לישראל להזהירו שלא יגע בו בכל במקום שהוא ועוד שמהלכה כדבריו:

אשר על כן באנו לעודד את ציבור שומרי התורה הי"ו, להשגיח בעינא פקוחא על סדר ואופן ההסתפרות ובפרט אצל ספרים ברחובות העיר אשר אינם יודעים את דבר ההלכה, ולא להטיר בזה אחרי הנהגת חדשות, ומהם המפתים להסתפר באופן שיכול להביא לידי מכשול בג"ל, ואדרבה להתחזק לנהוג במנהגי ישראל עם קודש שנהנו בדודוד מצות פאות הראש.

והש"ת יאה בעמרינו שנוכל ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי התורה, ומכה כולנו יחד לרב טובה וברכה ולגאולה שלימה בעגלא ובזמן קריב, אמכ"ר.
הכ"ח סוכת כתיבה וחתימה טובה, יום ט"ב לחודש חרמש, ה'תשנ"ג דפני"ק ה"ו

נאם, **ב"ר אברהם**
נאם, **אברהם יצחק**
נאם, **אברהם יצחק**
נאם, **אברהם יצחק**